

Moviments Socials Contemporanis

Codi: 103081

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Josep Maria Antentas Collderram

Correu electrònic: JosepMaria.Antentas@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit per a cursar l'assignatura.

Objectius

1. Aproximar-se al concepte de moviment social i conèixer els diversos instruments teòrics i conceptuals per a la seva anàlisi
2. Analitzar els moviments socials contemporanis en el marc de la globalització econòmica i en el context de l'actual crisi
3. Analitzar la relació entre moviments socials i canvi social

Competències

- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Demostrar un coneixement adequat del món contemporani i la seva evolució històrica recent en les dimensions social, econòmica, política i cultural.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els pressupostos bàsics de l'estructura i la dinàmica social contemporànies.
2. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
3. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
4. Interpretar la lògica específica i distingir la diversitat dels moviments socials contemporanis.
5. Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Continguts

Bloc I.

El concepte de moviment social. Enfocs Teòrics. Conceptes bàsics. Moviments socials i canvi social. Les revolucions i el canvi social. Temps històric i canvi social. Espai i moviments socials. Evolució històrica del capitalisme i dels moviments socials. Els moviments socials de la segona part del segle XX (moviment obrer, moviments anti-colonials, moviment estudiantil, feminisme i ecologisme).

Bloc II.

El neoliberalisme. El procés de globalització. El paper dels Estats, les institucions internacionals i les firmes multinacionals. Transformacions de la classe treballadora i crisi sindical. Resistències i crítiques a la globalització neoliberal: el moviment antiglobalització i els Fòrums Socials. La Via Campesina. Amèrica llatina i crisi del model neoliberal: moviment indígena, nous moviments urbans i governs "bolivarians".

Bloc III.

La crisi contemporània. Divisió internacional del treball i països emergents. Crisi ecològica i moviment contra el canvi climàtic. Les revolucions àrabs. Resistències a les polítiques d'austeritat a la periferia europea. El moviment indignat i occupier. El nou moviment feminista. El nou moviment obrer a la Xina. Crisi i canvi social.

Metodologia

L'assignatura s'organitzarà en classes magistrals acompanyades de discussió i debat a classe i en sessions monogràfiques destinades a la discussió de les lectures obligatòries.

La participació de l'alumnat en les discussions a classe és un element important en el funcionament de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	40	1,6	1, 2, 3, 4
Tipus: Supervisades			
Seminaris	10	0,4	1, 2, 3, 4

Avaluació

1. Avaluació

L'avaluació constarà de tres parts:

a) Examen final (40%)

Els criteris de qualificació de l'examen es basaran en la comprensió de la matèria explicada a classe (conceptes teòrics d'anàlisi de moviments socials + característiques dels diferents moviments analitzats), així com de les lectures obligatòries de l'assignatura.

b) Treball (50%)

Consisteix en un treball en grup de temàtica lliure. L'alumnat triarà a començament de curs un tema relacionat amb el temari de l'assignatura. Per a fer el treball caldrà utilitzar la bibliografia obligatòria de l'assignatura i cercar bibliografia específica.

El treball s'avaluarà tenint en compte la capacitat de l'alumnat d'aplicar els conceptes teòrics explicats a classe sobre anàlisi de moviments socials al cas concret que escullin per al treball.

Extensió: 5000 paraules.

c) Seminaris i participació a classe (10%)

Participació de l'alumnat en les discussions a classe i en els debats sobre les lectures obligatòries.

2. Calendari

Examen: primer dia de classe posterior a les vacances de Nadal

Treball: s'entregarà el darrer dia de classe abans de les vacances de Nadal

Seminaris: es programaran durant els mesos d'octubre i desembre coincidint amb el final de cada bloc de l'assignatura.

L'avaluació del treball i de l'examen es comunicaran una setmana després de l'examen i s'habilitarà un dia per a la revisió de notes i atendre les eventuals reclamacions.

Hi haurà un dia de re-avaluació per l'alumnat que hagi suspès l'examen amb una nota mínima de 3 punts. La nota obtinguda en l'examen de re-avaluació farà mitja pel valor del 40% amb la resta de parts de l'avaluació (treball + seminaris).

L'alumnat que no realitzi el treball o l'examen no podrà ser avaluat a final de curs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita final individual	50	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5
Seminaris i participació a classe	10	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5
Treball en grup	40	50	2	1, 2, 3, 4, 5

Bibliografia

Bibliografia obligatòria

Els i les alumnes disposaran a l'inici de curs d'un dossier de lectures obligatòries de l'assignatura.

Bibliografia General complementària

Achcar, Gilbert. (2007). Choque de Barbaries. Barcelona: Icaria

Achcar, Gilbert. (2013). The people want. London: Saqi Books.

Adell, Ramoñ. (1994). Movimientos sociales y contexto politico. *Leviatán: revista de hechos e ideas*, 56, 113-130.

Adell, Ramon. (2005). Manifestómetro: recuento de multitudes y significados de la movilización. *Empiria: revista de metodología de ciencias sociales*, 9, 171-210.

Adell, Ramon i Martínez López, Miguel ángel (coords) (2004). ¿Dónde están las llaves? El movimiento ocupa: prácticas y contextos sociales. Madrid: La Catarata

Amin, Samir. (1999) El capitalismo en la era de la globalización Barcelona: Paidós.

Anderson, Perry. (1978). El Estado absolutista. Madrid: s.XXI

Anderson, Perry. (1985) Teoría, política e historia Madrid: s.XXI

Anderson, Perry (2003). "Neoliberalismo: un balance provisorio" en Emir Sader y Pablo Gentili (comp.). La trama del neoliberalismo. Mercado, crisis y exclusión social. Buenos Aires: Clacso. (disponible en: <http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/ar/libros/trama/anderson.rtf>)

Anderson, Perry. (2012). El nuevo viejo mundo. Madrid: Akal

Antentas, Josep Maria i Vivas, Esther (2009). Resistencias globales. De Seattle a la crisis de Wall Street. Madrid: Editorial Popular

Antentas, Josep Maria i Vivas, Esther (2012). Planeta indignado. Madrid: Sequitur.

Arrighi, Giovanni (1999). El largo siglo XX. Madrid: Akal

Arrighi, Giovanni y Silver, Beverly. (2001). Caos y orden en el sistema-mundo moderno. Madrid: Akal

Aguilar, Salvador. (2001). Ordre i desordre. Barcelona.

Baran, Paul y Sweezy, Paul. (1988[1966]). El capital monopolista. México: Siglo XXI.

Bauman, Zygmunt. (2001) Globalització: les conseqüències humanes. Barcelona: Pòrtic

Bello, Walden. (2009) The Food Wars. London: Verso

Benería, Lurdes. (1979) "Reproducción, producción y división sexual del trabajo", Mientras Tanto, 6:47-84.

Benítez, Isabel i Vivas, Esther (2007). La juventud española y su percepción de la globalización neoliberal y el movimiento altermundialista. Revista de Estudios de Juventud, 76,163-182

Bensaïd, Daniel. (2003). Cambiar el mundo. Madrid: La Catarata.

Bensaïd, Daniel. (2006). Resistencias. Ensayo de topología general. Barcelona: El Viejo Topo

Bensaïd, Daniel. (2007). "Marx y el robo de leña. Del derecho consuetudinario de los pobres al bien común de la humanidad" posfacio a Marx, K. Los debates de la dieta renana. Madrid: Gedisa

Bensaïd, Daniel. (2008). Elogio de la Política profana. Madrid: Península

Bensaïd, Daniel. (2012). La sonrisa del fantasma. Madrid: Sequitur.

Bensaïd, Daniel. (2012). Marx, manual de uso. Buenos Aires: Edhasa

Bourdieu, Pierre. (1999). La miseria del mundo. Madrid: Akal

Bourdieu, Pierre. (1999). Meditaciones pascalianas. Barcelona: Anagrama

Casademunt, Alex, Alfama, Eva, Coll, Gerard, Cruz, H, Martí, Marc. (2007). Per una nova cultura del territori? Mobilitzacions i conflictes territorials. Barcelona: Icaria

Castells, Manel. (1997-8). La era de la información 3 vols Madrid: Alianza.

Castells, Manel. (2012). Redes de indignación y esperanza. Madrid: Alianza

Davis, Mike. (2002). Late Victorian Holocausts. New York: Verso.

Davis, Mike. (2007). Planeta de ciudades miseria. Madrid: Foca

Della Porta, Donatella y Diani, Mario. (2011). Los movimientos sociales. Madrid, CIS y Editorial Complutense.

Desmarais, Anette. (2007). La Vía Campesina. Madrid: Editorial Popular

Fernández, Joseba, Sevilla, Carlos, Urbán, Miguel (2013). De la nueva miseria. La universidad en crisis y la nueva rebelión estudiantil. Madrid: Akal

Fernández Buey, Francisco. (2005). Guía para una globalización alternativa. Barcelona: Ediciones B.

Fernández Buey, Francisco (2007). Sobre el movimiento de movimiento. Revista de Estudios de Juventud, 76, 21-38

Fontana, Josep. (2011). Por el bien del imperio. Barcelona: Crítica

Fontana, Josep. (2013). El futuro es un país extraño. Barcelona: Crítica

Francisco, Andrés. (1997) Sociología y cambio social. Barcelona, Ariel.

Frank, André Gunder. (1971b) El desarrollo del subdesarrollo Barcelona: Anagrama.

Frank, André Gunder. (1979) La acumulación mundial: 1492-1780 Madrid: s.XXI

Garí, Manuel, Pastor, Jaime, i Romero, Miguel (eds). (2008). 1968. El mundo pudo cambiar de base. Madrid: La Catarata

Gómez Mompert, José Luís (2009). Movimientos sociales, ciudadanía y comunicación: medio siglo de deportaciones cívico-comunicativas. Viento Sur, 103, 77-85.

Gramsci, Antonio. (2012). Antología. México: Siglo XXI

Hart-Landsberg, Michel i Burkett, Paul (2006). China y el socialismo. Barcelona: Hacer.

Harvey, David (2003). El nuevo imperialismo. Madrid: Akal

Harvey, David. (2003). Espacios de Esperanza. Madrid: Akal

Harvey, David. (2007). Breve historia del neoliberalismo. Madrid: Akal

Harvey, David. (2010). The enigma of capital. New York: Profile Books

Held, David. & McGrew, Goldblatt, David. & Perraton, John. (2000). Global transformations. Politics, Economics and Culture. Cambridge, Polity.

Held, David. (2007) Globalization theory: approaches and controversies. Malden: Polity.

Hirst, Paul. & Thompson, Grahame. (1999) Globalization in Question Malden: Polity Press.

Hobsbawm, Eric. (1968) Rebeldes primitivos : estudio sobre las formas arcaicas de los movimientos sociales en los siglos XIX y XX. Barcelona: Ariel.

Hobsbawm, Eric. (1995) Historia del Siglo XX. Barcelona: Crítica.

Hopkins, Toni, Wallerstein, Immanuel, Arrighi, Giovanni (1999). Movimientos anti-sistémicos. Madrid: Akal

Ibarra, Pedro (2000). Los estudios sobre los movimientos sociales: estado de la cuestión. Revista española de ciencia política, 2 , 271-292

Ibarra, Pedro. (2006) Los movimientos sociales. En: Caminal, Miquel (coord). Manual de ciencia política.

Madrid: Tecnos. 402-434

Ibarra, Pedro i Tejerina, Benjamin (eds) (1998). Los movimientos sociales. Madrid: Trotta.

Ibarra, Pedro, Marti, Salvador i Goma, Ricard. (coords) (2002). Creadores de democracia radical. Barcelona: Icaria.

Inglehart, Roland. (1998) Modernización y posmodernización: el cambio cultural, político y económico en 43 sociedades. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.

Inglehart, Roland. (2005) Modernization, Cultural Change and Democracy. The Human Development Sequence. Cambridge: Cambridge University Press.

Klein, Naomi. (2000). No Logo. Barcelona: Piados.

Löwy, Michael. (1971). La teoría de la revolución en el joven Marx. México: Siglo XXI

Löwy, Michael (2004). Walter Benjamin: aviso de incendio. México: FCE

Löwy, Michael (2007). Negatividad y utopía del movimiento altermundista. Rebelión (<http://www.rebellion.org/noticia.php?id=55025>)

Löwy, Michael. (2008). Rebelión y melancolía. Buenos Aires: Nueva visión argentina

López, Salvador (2007). Jóvenes, internet y movimiento antiglobalización: usos activistas de las nuevas tecnologías. Revista de Estudios de Juventud, 76, 183-200

Mandel, Ernest. (1972). El capitalismo tardío. México: Era

Mandel, Ernest. (1978). Sobre la historia del movimiento obrero. Barcelona: Fontamara.

Marx, Karl (1971[1871]). La guerra Civil en Francia. Madrid: Ricardo Aguilera

Marx, K.(1985[1852]). El 18 de Brumario de Luis Bonaparte. Madrid: Espasa-Calpe

Marx, Karl i Engels, Friedrich (1998 [1848]). El manifiesto comunista. Barcelona: El viejo topo

Marx, Karl. (2007). Los debates de la Dieta Renana. Postfacio de Daniel Bensaïd. Madrid: Gedisa

Marx, Karl. (2009). Las crisis del capitalismo. Prologo de Daniel Bensaïd. Madrid: Sequitur.

McAdam, Doug, McCarthy, John i Zald, Mayer (eds) (1999). Movimientos Sociales: perspectivas comparadas. Madrid: Istmo.

McAdam, Doug, Tarrow, Sidney, Tilly, Charles. (2005). Dinámica de la contienda política. Barcelona: Hacer.

Montagut, Xavier i Vivas, Esther (coords) (2006). ¿Adonde va el comercio justo? Barcelona: Icaria.

Montagut, Xavier i Vivas, Esther (coords) (2007). Supermercados, no gracias. Barcelona: Icaria

Moore, Barrington. (1991): Los orígenes sociales de la dictadura y la democracia. Barcelona, Península.

Neveu, Eric. (2002). Sociología de los movimientos sociales. Barcelona: Hacer

Nisbet, Robert. (1972) Social change. Oxford : Basil Blackwell.

Olson, Mancur. (1986). Auge y decadencia de las naciones. Barcelona: Ariel.

Pastor, Jaime. (2002). ¿Qué es el movimiento antiglobalización?. Barcelona: RBA

Pastor, Jaime (2006). Los movimientos sociales. De la crítica de la modernidad a la denuncia de la globalización. Intervención psicosocial: revista sobre igualdad y calidad de vida, 2, 133-148

Pastor, Jaime. (2007). El movimiento "antiglobalización" y sus particularidades en el caso español. Revista de Estudios de Juventud, 76, 39-54

Pastor, Jaime (2007). Democracia, movimientos sociales y crisis de representación política. Éxodo, 89, 28-35

Pastor, Jaime (2009). El retorno del anticapitalismo. Viento Sur, 100, 163-174

Prat, Enric (coord.) (2004). Els moviments socials a la Catalunya contemporània. Barcelona: Publicacions i Edicions de la UB.

Riechmann, Jorge. i Fernandez Buey, Francisco (1994). Redes Que Dan Libertad: Introducción a Los Nuevos Movimientos Sociales, Barcelona: Paidós.

Sádaba, Igor y Gordo, Antonio (coords.) (2008). Cultura digital y movimientos sociales. Madrid: La Catarata

Santos, Boaventura. Sousa. (2005) El milenio huérfano. Madrid: Trotta.

Santos, Manuel. (2000) La naturaleza del espacio Barcelona: Ariel.

Sassen, Saskia. (2003) Contrageografías de la globalización. Barcelona: Mapas

Sassen, Saskia. (2006) Territory, authority, rights : from medieval to global assemblages. Princeton: Princeton Univ Press.

Sassen, Saskia. (2007) Una sociología de la globalización. Buenos Aires: Katz.

Sempere, Joaquim (2009). Mejor con menos. Barcelona: Crítica

Sevilla, Carlos. (2010). La fábrica del conocimiento. Barcelona: El Viejo topo

Sevilla, Carlos, Fernández, Joseba y Urbán, Miguel (2012). ¡Ocupemos el mundo!. Barcelona: Icaria

Silver, Beverly. (2005). Fuerzas del trabajo. Madrid: Akal

Sklair, Leslie. (1997) "Social movements for global capitalism: the transnational capitalist class in action", Review of International Political Economy, 4(3), pp. 514-538.

Skocpol, Teda (1984). Los Estados y las revoluciones sociales. Mexico: FCE

Sousa Santos, Boaventura (2005). Foro Social Mundial. Barcelona: Icaria

Strange, Susan (2001[1996]) La retirada del Estado. Barcelona: Icaria.

Sztompka, Piotr. (1993) Sociología del cambio social. Madrid, Alianza.

Tanuro, Daniel. (2011). El imposible capitalismo verde. Madrid: La Oveja Roja-Los libros de Viento Sur

Tarrow, Sidney. (1994). El poder en movimiento. Madrid: Alianza

Tarrow, Sidney. (2011). El nuevo activismo transnacional. Barcelona: Hacer

Thompson, Edward Palmer. (1992). Costumbre en común. Barcelona: Crítica

Thompson, Edward Palmer. (2012[1963]). La formación de la clase obrera en Inglaterra. Madrid: Capitan Swing

Tilly, Charles. (1991[1984]) Grandes estructuras, procesos amplios, comparaciones enormes Madrid: Alianza

Tilly, Charles (1992). Coerción, capital y los Estados europeos. Madrid: Alianza

Tilly, Charles (2007). Contienda política y democracia en Europa, 1650-2000. Barcelona: Hacer

Tilly, Charles (2009). Los movimientos sociales. Barcelona: Crítica

Toussaint, Eric. (2002) La bolsa o la vida. Gasteiz: Gakoa

Toussaint, Eric. (2005). Banco Mundial. El golpe de Estado permanente. Barcelona: El Viejo Topo

Traugott, Mark (comp.). (2002). Protesta social. Repertorios y ciclos de la acción colectiva. Barcelona: Hacer

Traverso, Enzo. (2009). A Sangre y fuego. Buenos Aires: Prometeo

Traverso, Enzo. (2011). El pasado, instrucciones de uso. Buenos Aires: Marcial Pons

Vidal Beneyto, Jose (2003). (dir). Hacia una sociedad civil global. Madrid: Taurus

Vivas, Esther. (2008). En Pie contra la deuda externa. Barcelona: El Viejo Topo

Walby, Silvia. (2009) Globalization and inequalities : complexity and contested modernities. London: Sage

Wallerstein, Immanuel. (1979[1974]) El moderno sistema mundial 2 vols Madrid: sXXI.

Wallerstein, Immanuel. (1997): El futuro de la civilización capitalista. Barcelona, Icaria.

Whitaker, Francisco (2005). El desafío del Foro Social Mundial. Barcelona: Icaria